

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі
«Қазгидромет» Республикалық мемлекеттік мекемесі
Жамбыл облысы бойынша филиалы

ЖАМБЫЛ ОБЛЫСЫ БОЙЫНША ҚОРШАҒАН ОРТА ЖАЙ-КҮЙІ ЖӨНІНДЕГІ АҚПАРАТТЫҚ БЮЛЛЕТЕНІ

Сәуір 2026 жыл

Тараз, 2026 ж.

МАЗМҰНЫ		Бет
	Алғы сөз	3
1	Атмосфералық ауа ластануының негізгі көздері	4
2	Атмосфералық ауа сапасының жай-күйі	4
3	Атмосфералық жауын-шашын сапасының жай-күйі	8
4	Жер үсті сулары сапасының жай-күйі	8
5	Топырақтың ластану жай-күйі	9
6	Радиациялық жағдайы	10
	1 Қосымша	11
	2 Қосымша	13
	3 Қосымша	15
	4 Қосымша	17

Алғы сөз

Ақпараттық бюллетень ұлттық гидрометеорологиялық қызметтің бақылау желісіне қоршаған орта жай-күйіне экологиялық мониторинг жүргізу жөнінде «Қазгидромет» РМК арнайы бөлімшелерімен орындалатын жұмыс нәтижелері бойынша дайындалған.

Бюллетень Тараз қаласы мен Жамбыл облысы аумағында қоршаған ортаның жай-күйі туралы мемлекеттік органдарды, қоғам мен халықты ақпараттандыруға арналған және ластану деңгейінің өзгеруі болған тенденциясының есебінен ҚР қоршаған ортаны қорғау саласындағы іс-шаралардың тиімділігін бағалауға мүмкіндік береді.

1. Атмосфералық ауа ластануының негізгі көздері

Жамбыл облысы статистика департаментінің деректеріне сәйкес Жамбыл облысында тұрақты көздерден ластаушы заттардың нақты жиынтық шығарындылары 51,2 мың тоннаны құрайды. Тараз қаласы бойынша стационарлық көздерден ластаушы заттардың нақты жалпы шығарындылары 24,8 мың тоннаны құрайды.

Жамбыл облысында тіркелген автокөлік құралдарының саны 297,8 мың бірлікті құрайды (өсім 20,9 мың бірлік).

Статистика департаментінің деректеріне сәйкес, Жамбыл облысы, Тараз қаласында 36 474 жеке тұрғын үй, Жаңатас қаласында 1 439 жеке тұрғын үй, Қаратау қаласында 3 185 жеке тұрғын үй, Шу қаласында 6 650 жеке тұрғын үй бар. Қалалық елді мекендерде газбен қамтылған жалпы ауданның үлесі 100%, сумен қамтылуы 100% құрайды, ауылдық елді мекендерді газбен қамту 100%, сумен қамтуы 100 пайызды құрайды.

2. Жамбыл облысы атмосфералық ауа сапасының жай-күйі

Жамбыл облысының аумағында атмосфералық ауаның жай-күйіне бақылау 4 қол күшімен алынатын бекеттерде және 4 автоматты станцияда жүргізіледі (1 Қосымша).

Жалпы облыс аумағында ластану 15 көрсеткішке дейін анықталады:

1) қалқыма бөлшектер (шаң) 2) РМ 2,5 қалқыма бөлшектері; 3) РМ 10 қалқыма бөлшектері; 4) күкірт диоксиді; 5) көміртегі оксиді; 6) азот диоксиді; 7) азот оксиді; 8) фторлы сутек; 9) формальдегид; 10) күкіртсутек; 11) бенз(а)пирен; 12) марганец; 13) қорғасын; 14) кобальт; 15) кадмий.

Жамбыл облысы атмосфералық ауа сапасының бақылау нәтижелері.

Бақылау желісі бойынша **Тараз қаласы** ауасының ластану деңгейі «**төмен**» деп бағаланып СИ=1,8 (төмен деңгей) және ЕЖҚ=0,6% (төмен деңгей) болып сипатталды.

Бақылау желісі бойынша **Жаңатас қаласы** ауасының ластану деңгейі «**төмен**» деп бағаланып СИ=0,1 (төмен деңгей) және ЕЖҚ=0% (төмен деңгей) болып сипатталды.

Бақылау желісі бойынша **Қаратау қаласы** ауасының ластану деңгейі «**төмен**» деп бағаланып СИ=0,1 (төмен деңгей) және ЕЖҚ=0% (төмен деңгей) болып сипатталды.

Бақылау желісі бойынша **Шу қаласы** ауасының ластану деңгейі «**көтеріңкі**» деп бағаланып СИ=3,3 (көтеріңкі деңгей) және ЕЖҚ=3% (көтеріңкі деңгей) болып сипатталды.

Нақты мәндер, сондай-ақ нормативтерден асып кету еселігі және асып кету жағдайларының саны 1-кестеде көрсетілген.

Атмосфера ауасының ластану сипаттамасы

Көрсеткіштер	Орташа шоғыр		Ең жоғарғы бір реттік шоғыр		ЕЖҚ	ШЖШ _{м.б} жағдайларының саны		
	мг/м ³	ШЖШ _{о.т} асу еселігі	мг/м ³	ШЖШ _{м.б} еселігі	%	>	>5	>10
						ШЖШ	ШЖШ	ШЖШ
Тараз қаласы								
Қалқыма бөлшектер (шаң)	0,124	0,82	0,50	1,00	0	0		
Күкірт диоксиді	0,008	0,16	0,018	0,04	0	0		
Көміртегі оксиді	0,91	0,30	4,51	0,90	0	0		
Азот диоксиді	0,05	1,34	0,15	0,75	0	0		
Азот оксиді	0,03	0,53	0,10	0,25	0	0		
Күкіртсутек	0,002		0,014	1,75	0,60	12		
Фторлы сутек	0,002	0,30	0,007	0,35	0	0		
Формальдегид	0,006	0,57	0,017	0,34	0	0		
Бенз(а)пирен	0,00033	0,33	0,0008					
Қорғасын	0,000027	0,027	0,000056					
Марганец	0,000017	0,056	0,000059					
Кобальт	0	0	0					
Кадмий	0	0	0					
Жаңатас қаласы								
Күкірт диоксиді	0,008	0,16	0,012	0,02	0	0		
Көміртегі оксиді	0,123	0,04	0,376	0,08	0	0		
Қаратау қаласы								
Күкірт диоксиді	0,023	0,46	0,035	0,07	0	0		
көміртегі оксиді	0,006	0,002	0,280	0,06	0	0		
Шу қаласы								
PM 2,5 қалқыма бөлшектері	0,0014	0,04	0,002	0,01	0	0		
PM 10 қалқыма бөлшектері	0,0011	0,02	0,001	0,004	0	0		
Күкірт диоксиді	0,012	0,25	0,015	0,03	0	0		
Күкіртсутек	0,005		0,026	3,25	2,8	60		

Экстремалды жоғары және жоғары ластану жағдайлары (ЖЛ және ЭЖЛ):

Жамбыл облысының елді мекендерінде тіркелмеген.

2026 жылдың сәуір айын 2025 жылғы сәуірмен салыстырғанда Жамбыл облысындағы атмосфералық ауаның ластану деңгейі:

- өзгеріссіз — Тараз, Жаңатас, Қаратау, Шу қалаларында (2 кесте).

2 кесте

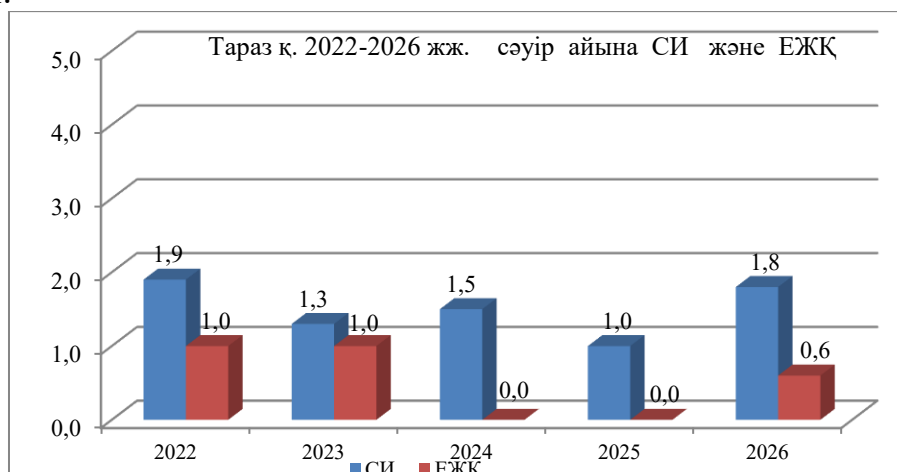
Тараз қ. ауа ластану деңгейінің сәуір айындағы динамикасы (2025–2026 жж.)

Елді мекен	Ластану деңгейі		Негізгі ластаушы заттар ШЖШ _{м.б.} асу еселігі
	сәуір 2025 жыл	сәуір 2026 жыл	

Тараз қ.	Төмен СИ – 1,0 ЕЖҚ – 0%	Төмен СИ – 1,8 ЕЖҚ – 0,6%	қалқыма бөлшектер (шаң) 1,0 күкіртсутек 1,8
Жаңатас қ.	Төмен СИ=0,2 ЕЖҚ=0%	Төмен СИ=0,1 ЕЖҚ =0%	
Қаратау қ.	Төмен СИ=0,1 ЕЖҚ =0%	Төмен СИ=0,1 ЕЖҚ =0%	
Шу қ.	Көтеріңкі СИ=2,7 ЕЖҚ =5%	Көтеріңкі СИ=3,3 ЕЖҚ =3%	күкіртсутек (3,3)

Қорытынды:

Соңғы 5 жылда атмосфералық ауаның ластану деңгейі сәуір айында келесідей болып өзгерді:

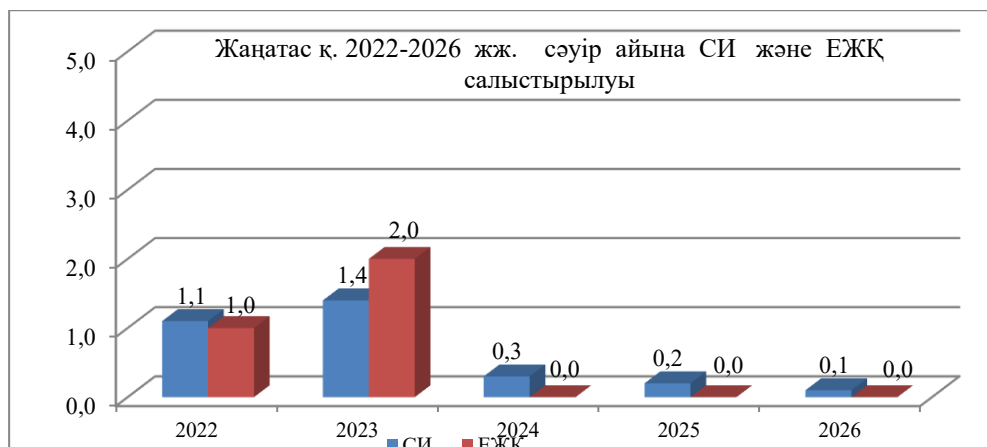

Графиктен көріп отырғанымыздай атмосфералық ауаның ластану деңгейі 2022, 2023 жылдары көтеріңкі болып бағаланса, ал 2024, 2025, 2026 жылдары төмен деңгейді көрсетті.

Сәуір айында ауа райының барикалық құрылымдардың жиі ауысуы анықталды. Циклондар мен оларға байланысты атмосфералық фронттардың әсерінен жаңбыр түріндегі жауын-шашын байқалды, 1-ші және 2-ші онкүндіктерде жекелеген күндері таулы аудандарда қатты жауын-шашын, найзағай, екпінді жел тіркелді. Солтүстік антициклонның әсерінен 2-ші онкүндіктің соңында түнгі ауа температурасы төмендеп, солтүстік және облыстың тау бөктеріндегі аудандарында 1 градусқа дейін үсік байқалды. Жауын-шашынның жалпы мөлшері 51 %-ды құрап, қалыпты нормадан төмен болды.

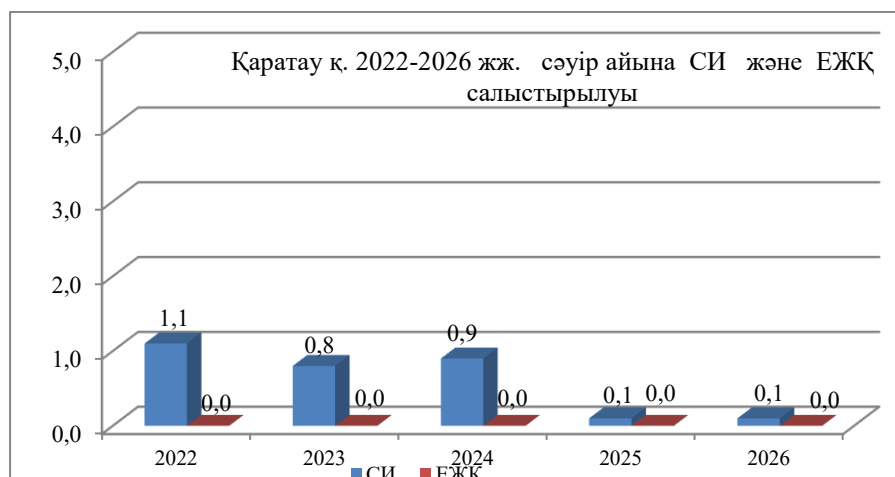
ҚМЖ күндер саны (қолайсыз метеорологиялық жағдай) байқалмады.

Соңғы 5 жылдағы Жаңатас қаласы атмосфералық ауа ластануы деңгейінің сәуір айындағы өзгерістері:

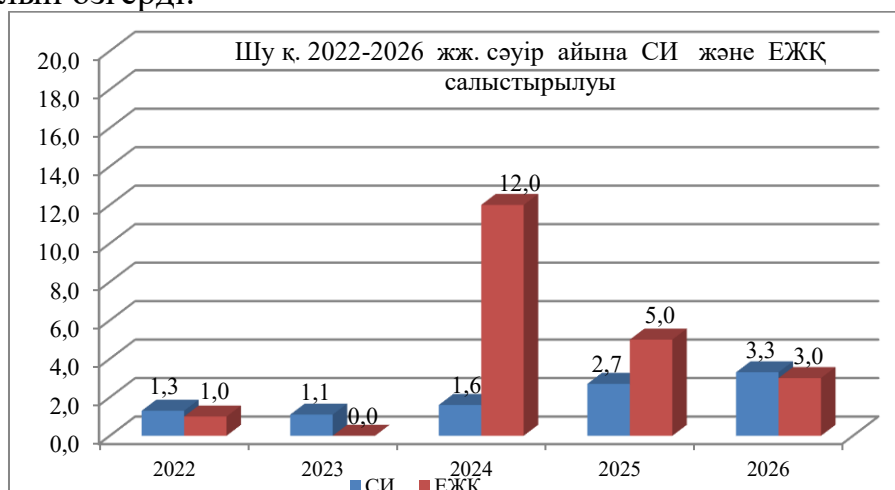
Графиктен көріп отырғанымыздай атмосфералық ауаның ластану деңгейі 2022, 2023 жылдары көтеріңкі болып бағаланса, ал 2024, 2025, 2026 жылдары төмен деңгейді көрсетті.

Соңғы бес жылда атмосфералық ауаның ластану деңгейі сәуір айында келесідей болып өзгерді

Графиктен көріп отырғанымыздай, атмосфералық ауаның ластану деңгейі төмен болып бағаланды.

Соңғы бес жылда атмосфералық ауаның ластану деңгейі сәуір айында келесідей болып өзгерді:

Графиктен көріп отырғанымыздай атмосфералық ауаның ластану деңгейі көтеріңкі болып бағаланып, тек 2023 жылы төмен деңгейді көрсетті.

3. Атмосфералық жауын-шашын сапасының жай-күйі

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамына бақылау 3 метеостанцияда (Қаратау, Тараз, Төле би) алынған жаңбыр суына сынама алумен жүргізілді.

Жауын-шашын сынамаларында гидрокарбонаттар 31,19%, сульфаттар 23,84%, кальций иондары 16,43%, хлоридтер 10,25% басым болды.

3 кестеде жауын-шашын құрамындағы жекелеген ластаушы заттардың мөлшеріне сипаттама берілген.

3 кесте

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамы

Көрсеткіштер	Метеостанциядағы ең төменгі концентрация	Метеостанциядағы ең жоғары концентрация
Жалпы минералдану	МС Қаратау – 26,37 мг/дм ³	МС Төле би – 33,36 мг/дм ³
Электр өткізгіштігі	МС Қаратау – 45,40 мкСм/см	МС Төле би – 60,10 мкСм/см
pH (сутегі көрсеткіші)	МС Тараз – 6,24	МС Төле би – 6,6
Аниондар, мг/л		
Сульфаттар (SO ₄)	МС Қаратау – 4,62	МС Тараз – 8,57
Хлоридтер (Cl)	МС Тараз - 2,53	МС Төле би - 3,72
Нитраттар (NO ₃)	МС Қаратау - 1,13	МС Төле би – 1,87
Гидрокарбонат тар(НСО ₃)	МС Тараз – 8,6	МС Қаратау – 9,76
Катиондар, мг/л		
Аммонии (NH ₄)	МС Қаратау – 0,37	МС Тараз -0,49
Натрии (Na)	МС Қаратау – 1,55	МС Төле би – 2,10
Калий (K)	МС Төле би – 0,68	МС Қаратау, Тараз – 0,80
Магний (Mg)	МС Қаратау – 0,78	МС Төле би – 1,21
Кальций (Ca)	МС Қаратау – 4,41	МС Төле би- 5,45
Микроэлементтер, мкг/л		
Қорғасын (Pb)	МС Төле би – 0,00	МС Тараз – 0,35
Мыс(Cu)	МС Қаратау – 1,85	МС Төле би – 3,52
Күшән (As)	МС Қаратау – 0,24	МС Тараз – 1,33
Кадмий (Cd)	МС Тараз -0,03	МС Төле би - 0,08

4. Жамбыл облысы аумағындағы жер үсті сулары сапасының бақылау нәтижелері

Жамбыл облысы бойынша жер үсті суларының сапасына бақылау 5 су объектісінің (Талас, Аса, Шу, Ақсу, Қарабалта өзендері) 10 тұстамасында жүргізілді.

Жер үсті суларын зерттеу кезінде су сынамаларында су сапасының 31 физикалық және химиялық көрсеткіштері анықталады: көзбен шолу, су шығыны, су температурасы, сутегі көрсеткіші, мөлдірлігі, еріген оттегі, қалқыма заттар, ОБТ₅, ОХТ, құрамында тұз бар негізгі иондар, биогенді заттар, органикалық заттар (мұнай өнімдері, фенолдар), ауыр металдар.

Жамбыл облысы аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторинг нәтижелері.

Қазақстан Республикасының су объектілерінің су сапасын бағалауға арналған негізгі нормативтік құжаттар «Жер үсті су объектілеріндегі және (немесе) олардың учаскелеріндегі су сапасын сыныптаудың бірыңғай жүйесі» (ҚР СРИМ 04.06.2025 жылғы № 111-НҚ бұйрығы) (бұдан әрі – Бірыңғай жіктеме).

Су объектілерінің су сапасы Бірыңғай жіктеме бойынша келесідей бағаланады:

4 кесте

Су объектісінің атауы	Су сапасы сыныбы		Параметрлері	Өлш. бірлік	Концентрация
	Сәуір 2025 жыл	Сәуір 2026 жыл			
Талас өзені	3 сынып (орташа ластанған)	3 сынып (орташа ластанған)	ОХТ	мг/дм ³	23,25
			Сульфаттар	мг/дм ³	144,75
			Магний	мг/дм ³	28,92
Аса өзені	4 сынып (ластанған)	3 сынып (орташа ластанған)	ОХТ	мг/дм ³	19,5
			Сульфаттар	мг/дм ³	130,0
			Магний	мг/дм ³	29,2
Шу өзені	3 сынып (орташа ластанған)	6 сынып (жоғары ластанған)	Қалқыма заттар	мг/дм ³	121,5
Ақсу өзені	4 сынып (ластанған)	3 сынып (орташа ластанған)	ОХТ	мг/дм ³	21,3
			Сульфаттар	мг/дм ³	285,0
			Магний	мг/дм ³	43,8
			Аммоний ионы	мг/дм ³	0,67
Қарабалта өзені	4 сынып (ластанған)	5 сынып (өте ластанған)	Сульфаттар	мг/дм ³	648,0

4–кестеден көріп отырғанымыздай, 2025 жылдың сәуір айымен салыстырғанда Аса және Ақсу өзендері жер үсті су сапасы 4-ші сыныптан 3-ші сыныпқа ауысып, жақсарған;

Шу өзені жер үсті су сапасы 3-ші сыныптан 6-шы сыныпқа және Қарабалта өзені су сапасы 4-ші сыныптан 5-ші сыныпқа ауысып, нашарлаған;

Талас өзені жер үсті су сапасы айтарлықтай өзгерген жоқ.

Жамбыл облысы су объектілеріндегі негізгі ластаушы заттар магний, оттегіні химиялық тұтыну, аммоний ионы, сульфаттар, және қалқыма заттар болып табылады.

Жоғары және экстремалды жоғары ластану жағдайлары

Жоғары(ЖЛ) және экстремалды жоғары ластану (ЭЖЛ) жағдайлары тіркелмеді.

Су объектілері тұстамаларындағы сапа бойынша ақпарат 3-қосымшада көрсетілген.

5. Топырақтың ластану жай-күйі

Топырақтың ластануына мониторинг жүргізу Тараз қаласынан алынған топырақ сынамаларындағы ластаушы заттарды анықтау 5 нүктеде және Жамбыл облысында 8 сынама алу нүктесінде жылына үш рет жүргізіледі. Топырақта ауыр металдар құрамы: кадмий, қорғасын, мыс, хром, қорғасын анықталды.

Ауыр металдар шоғыры

Бақылау пунктiнiң атауы	Ауыр металдар шоғыры, мг/кг.									
	Cd		Pb		Cu		Cr		Zn	
	мин	макс	мин	макс	мин	макс	мин	макс	мин	макс
к. Тараз	0,18	0,67	16,72	29,24	0,87	1,14	0,23	0,78	3,15	5,37
к. Жаңатас	0,28	0,34	11,17	13,39	1,47	1,94	0,96	1,20	5,61	5,98
к. Қарағау	0,19	0,23	26,14	27,28	0,67	0,98	0,64	0,83	3,82	4,04
к. Шу	0,21	0,25	24,02	30,64	1,44	2,13	0,48	0,72	3,96	5,62
а. Қордай	0,16	0,23	20,13	23,86	0,99	1,72	0,39	0,54	2,51	3,85

Алынған топырақ сынамаларындағы қорғасын және хром құрамы шекті рұқсат етілген шоғырлар шегінде болды.

6. Радиациялық жағдайы

Жердегі гамма-сәулелену деңгейіне бақылау күн сайын 3 метеорологиялық станцияда (Тараз, Төле би, Шығанақ) жүргізіледі, сондай-ақ атмосфераның жер беті радиоактивтердің түсу тығыздығына бақылау 3 метеорологиялық станцияларда (Тараз, Төле би, Шығанақ) горизонтальді планшеттер алу бес тәуліктік сынама жолымен жүзеге асырылды.

6 кесте

Көрсеткіштердің шекті мәндері

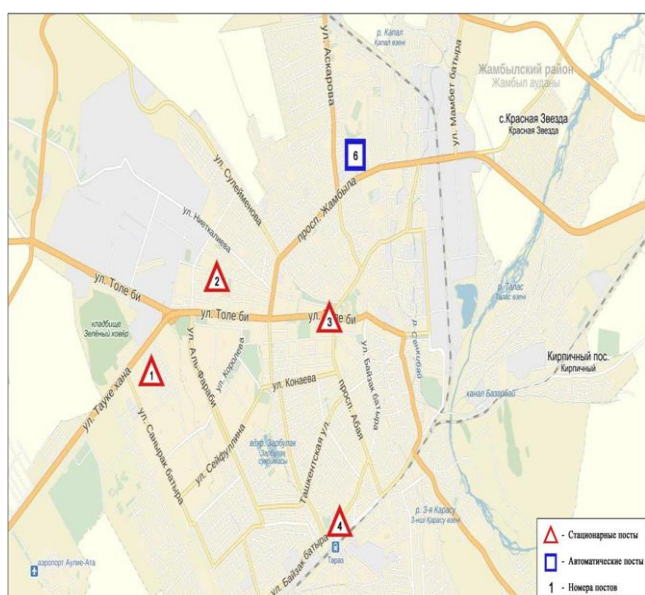
Көрсеткіштер (ШЖШ)	Максималды концентрация	Минималды концентрация
Гамма-фон (0,57 мкЗв/ч)	0,23 мкЗв/ч	0,08 мкЗв/ч
Тығыздығы (110 Бк/м ²)	3,1 Бк/м ²	1,3 Бк/м ²

Облыс бойынша орташа радиациялық гамма-фон 0,17 мкЗв/сағ құрады, ал орташа түсу тығыздығы 2,1 Бк/м² құрады, бұл рұқсат етілген шекті жолдан аспайды.

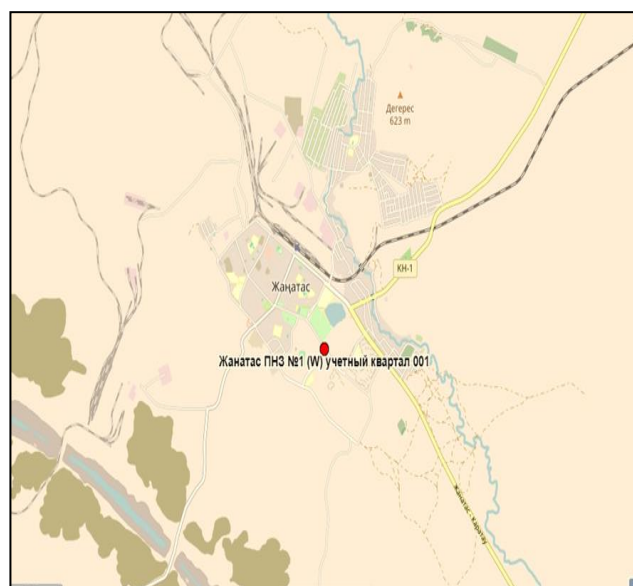
Жамбыл облысындағы бақылау бекеттерінің орналасқан жері және анықталатын ластаушы заттар

Елді мекен	Бекеттердің мекен-жайы	Бақылау жүргізу	Анықталатын ластаушы заттар
Тараз қ.	ПНЗ №1 Шымкент көшесі, 22	қол күшімен алынатын сынама	қалқыма бөлшектер (шаң), күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді, фторлы сутек, формальдегид, бенз(а)пирен, қорғасын, марганец, кадмий, кобальт.
Тараз қ.	ПНЗ №2 Рысбек батыр көшесі, 15, Ниетқалиев көшесінің бұрышы		
Тараз қ.	ПНЗ №3 Абай және Төле би көшелерінің бұрышы		
Тараз қ.	ПНЗ №4 Абай даңғылы мен Байзақ батыр көшесінің қиылысы		
Тараз қ.	ПНЗ №6 Сәтбаев көшесі мен Жамбыл даңғылы	үзіліссіз режимде, әр 20 минут сайын	күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, күкіртсутек
Жанатас қ..	ПНЗ №1 учетный квартал 001, №18	үзіліссіз режимде, әр 20 минут сайын	күкірт диоксиді, көміртегі оксиді
Каратау қ..	ПНЗ №1 Тамды әулие көшесі, №130	үзіліссіз режимде, әр 20 минут сайын	күкірт диоксиді, көміртегі оксиді
Шу қ.	ПНЗ №1 Шу қалалық ауруханасының маңында	үзіліссіз режимде, әр 20 минут сайын	PM 2,5 қалқыма бөлшектері, PM 10 қалқыма бөлшектері, күкірт диоксиді, күкіртсутек

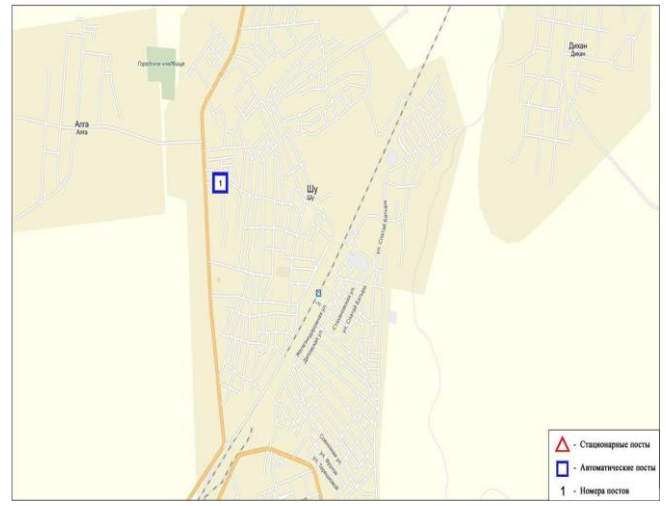
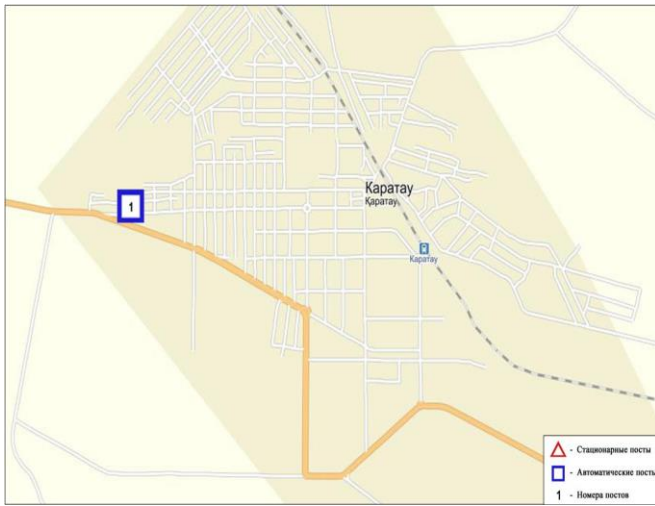
Жамбыл облысы бақылау бекеттері мен метеостанциясының орналасу сызбасы

Тараз қ. картасы

Жанатас қ. картасы

**2026 жылдың сәуір айындағы Жамбыл облысы жер үсті су сапасының
тұстамалар бойынша ақпараты**

Су объектісі және тұстама	Физика-химиялық параметрлердің сипаттамасы	
Талас өзені	Су температурасы 15,8 – 25,0 ⁰ С шегінде болды, сутегі көрсеткіші 8,30–8,35, суда еріген оттегінің шоғыры 9,29–12,3 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 2,01 – 2,12 мгО/дм ³ , мөлдірлігі 13 – 18 см құрады.	
Жасөрген а., Жасөрген а. 0,7 км жоғары, су бекеті тұстамасында	3 сынып	ОБТ ₅ – 2,12 мг/дм ³ , ОХТ – 21,8 мг/дм ³ , сульфаттар – 127,0 мг/дм ³ , магний – 22,4 мг/дм ³ . Оттегіні химиялық және биохимиялық тұтыну, магнийдің нақты концентрациялары фондық кластан аспайды. Сульфаттардың нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Солнечный к., гидро бекеттен 0,5 км төмен	3 сынып	ОХТ – 24,3 мг/дм ³ , сульфаттар – 152,0 мг/дм ³ , магний – 33,0 мг/дм ³ . Оттегіні химиялық тұтыну нақты концентрациясы фондық кластан аспайды. Сульфаттармен және магний концентрациялары фондық кластан асады.
Тараз қ., Тараз қ. 7,5 км жоғары, МАЭС тұстамасынан 0,7км ыше жоғары, су бекетінен 3,0 км жоғары	3 сынып	ОХТ – 23,3 мг/дм ³ , сульфаттар – 146,0 мг/дм ³ , магний – 29,0 мг/дм ³ . Оттегіні химиялық тұтыну нақты концентрациясы фондық кластан аспайды. Сульфаттардың және магнийдің нақты концентрациялары фондық кластан асады.
тұстама Тараз қаласынан 10 км төмен, қант және спирт комбинаттарының фильтрация алқаптарынан шыққан коллекторлы-дренаж суларынан 0,7 км төмен	3 сынып	ОХТ – 23,6 мг/дм ³ , сульфаттар – 154,0 мг/дм ³ , магний – 31,3 мг/дм ³ . Оттегіні химиялық тұтыну нақты концентрациясы фондық кластан аспайды. Сульфаттардың және магнийдің нақты концентрациялары фондық кластан асады.
Аса өзені	Су температурасы 10,0 – 12,0 ⁰ С, сутегі көрсеткіші 8,30, суда еріген оттегінің шоғыры 8,88 – 9,31 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,60 – 2,05 мгО/дм ³ , мөлдірлігі 17 см құрады.	
Шөлдала шағын ауданы (көпір үсті), Құмшағал а/о.	3 сынып	Сульфаттар – 133,0 мг/дм ³ , магний – 26,3 мг/дм ³ .
Аса өз., Аса а. 500 м төмен	3 сынып	ОХТ – 25,9 мг/дм ³ , сульфаттар – 127,0 мг/дм ³ , магний – 32,1 мг/дм ³ . Оттегіні химиялық тұтыну нақты концентрациясы фондық кластан аспайды. Сульфаттардың және магнийдің нақты концентрациялары фондық кластан асады.
Шу өзені	Су температурасы 14,2 – 15,6 ⁰ С шегінде болды, сутегі көрсеткіші 8,15 – 8,30, суда еріген оттегінің шоғыры 6,83 – 8,69 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 2,06 – 3,00 мгО/дм ³ , мөлдірлігі 2–7 см құрады.	

Кайнар а. (Благовещенское а.), Кайнар а. 0,5 км төмен: су бекетінен 65 м. төмен	6 сынып	Қалқыма заттар – 174,0 мг/дм ³ . Қалқыма заттардың нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Д.Қонаев а. 0,5 км төмен	4 сынып	ОХТ – 33,4 мг/дм ³ . Оттегіні химиялық тұтыну нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Ақсу өзені		Су температурасы – 14,6°С, сутегі көрсеткіші – 8,40, суда еріген оттегінің шоғыры – 9,47 мг/дм ³ , ОБТ ₅ – 1,82 мгО/дм ³ , мөлдірлігі – 5 см құрады.
Ақсу а. 0,5 км жоғары, Ақсу өзені сағасынан 10 км	3 сынып	ОХТ – 21,3 мг/дм ³ , сульфаттар – 285,0 мг/дм ³ , магний – 43,8 мг/дм ³ , аммоний ионы – 0,67 мг/дм ³ . Оттегіні химиялық тұтыну нақты концентрациясы фондық кластан аспайды. Магнийдің, сульфаттардың және аммоний ионы нақты концентрациялары фондық кластан асады.
Қарабалта өзені		Су температурасы – 15,2°С, сутегі көрсеткіші – 8,40, суда еріген оттегінің шоғыры – 10,1 мг/дм ³ , ОБТ ₅ – 2,42 мгО/дм ³ , мөлдірлігі 7 см құрады.
Баласағұн к. Қырғызстанмен шекаралас, өзен сағасынан 29 км	5 сынып	Сульфаттар – 648,0 мг/дм ³ . Сульфаттардың нақты концентрациясы фондық кластан асады.

Анықтамалық бөлім

Елді-мекен ауасындағы ластаушы заттардың шекті жол берілген шоғырлары
(ШЖШ)

Қоспаның атауы	ШЖШ мәні, мг/м ³		Қауіптілік сыныбы
	максималды бір реттік (ШЖШ _м)	орта-тәуліктік (ШЖШ _{о.т})	
Азот диоксиді	0,2	0,04	2
Азот оксиді	0,4	0,06	3
Аммиак	0,2	0,04	4
Бенз/а/пирен	-	0,1 мкг/100 м ³	1
Бензол	0,3	0,1	2
Бериллий	0,09	0,00001	1
Қалқыма бөлшектер (шан)	0,5	0,15	3
PM 10 қалқыма бөлшектері	0,3	0,06	
PM 2,5 қалқыма бөлшектері	0,16	0,035	
Хлорлы сутек	0,2	0,1	2
Кадмий	-	0,0003	1
Кобальт	-	0,001	2
Марганец	0,01	0,001	2
Мыс	-	0,002	2
Күшән	-	0,0003	2
Озон (жербеті)	0,16	0,03	1
Қорғасын	0,001	0,0003	1
Күкірт диоксиді	0,5	0,05	3
Күкірт қышқылы	0,3	0,1	2
Күкіртсутегі	0,008	-	2
Көміртегі оксиді	5,0	3	4
Фенол	0,01	0,003	2
Формальдегид	0,05	0,01	2
Фторлы сутек	0,02	0,005	2
Хлор	0,1	0,03	2
Хром (VI)	-	0,0015	1
Мырыш	-	0,05	3

«Қалалық және ауылдық елді-мекендердегі атмосфералық ауаға қойылатын гигиеналық нормативтер» (2022 жылғы 02 тамыздағы № ҚР ДСМ-70)

Атмосфераның ластану индексінің дәрежесін бағалау

Градация	Атмосфералық ауаның ластануы	Көрсеткіштер	Айға бағалау
I	Төмен	СИ ЕЖҚ, %	0-1 0
II	Көтеріңкі	СИ ЕЖҚ, %	2-4 1-19
III	Жоғары	СИ ЕЖҚ, %	5-10 20-49
IV	Өте жоғары	СИ ЕЖҚ, %	>10 >50

Мемлекеттік органдарды тұрғындар қоғамдастығын ақпараттандыру үшін қалалардың атмосфера ластануының жай-күйі жөніндегі құжат 52.04.667–2005 БҚ. Әзірлеуге, салуға, баяндауға және мазмұндауға қойылатын жалпы талаптар.

Су пайдалану сыныптарын суды пайдаланудың санаттары (түрлері) бойынша саралау

Суды пайдалану сыныбы	Тазалау мақсаты/түрі	Су пайдалану сыныптары					
		1 сынып	2 сынып	3 сынып	4 сынып	5 сынып	6 сынып
Су экожүйелерінің қызметі	-	+	+	-	-	-	-
Балық өсіру/ихтиофаунаны қорғау	Албырт балық	+	+	-	-	-	-
	Тұқы балық	+	+	+	-	-	-
Ауыз су-шаруашылық сумен жабдықтау және тамақ өнеркәсібі кәсіпорындарын сумен жабдықтау	Қарапайым өңдеу	+	+	-	-	-	-
	Дағдылы өңдеу	+	+	+	-	-	-
	Қарқынды өңдеу	+	+	+	-	-	-
Мәдени-тұрмыстық су пайдалану	Туризм, спорт, демалыс, шомылу	+	+	+	-	-	-
Суару	Дайындықсыз	+	+	+	+	-	-
	Тұндыру карталарын пайдалану кезінде	+	+	+	+	+	-
Өнеркәсіптік су пайдалану	Технологиялық процестер, салқындату процестері	+	+	+	+	+	-
Гидроэнергетика	-	+	+	+	+	+	+
Су көлігі	-	+	+	+	+	+	+
Тау-кен өндірісі	-	+	+	+	+	+	+

Ескертпе:

"+" – судың сапасы мақсатын қамтамасыз етеді;

"-" – судың сапасы мақсатын қамтамасыз етпейді.

* Су объектілерінде су сапасын жіктеудің бірыңғай жүйесі (ҚР АШМ СРК 09.11. 2016 жылғы №151 Бұйрық, оған 2025 жылғы 4 маусымдағы № 111-НҚ бұйрығымен өзгерістер енгізілді).

Радиациялық қауіпсіздік стандарты

Нормаланған мәндер	Доза шектері
Тиімді доза	Халық
	Жылына орта есеппен алғанда 1 м ³ в кез келген 5 жыл ішінде 5 м ³ в аспайды

* «Радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар»

Топырақты ластаушы зиянды заттар шоғырларының шекті жол берілген (бұдан әрі - ШРШ) мөлшері

Заттардың атауы	Шекті рұқсат етілген шоғыр (бұдан әрі - ШРШ) топырақта мг/кг
Қорғасын (жалпы нысан)	32,0
Хром (жылжымалы нысан)	6,0

* Тіршілік ету ортасының қауіпсіздігіне арналған гигиеналық нормативтер Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрі 2021 жылғы 21 сәуірдегі № КР ДСМ -32 бұйрығымен бекітілген

**«ҚАЗГИДРОМЕТ» РМК
ЖАМБЫЛ ОБЛЫСЫ ФИЛИАЛЫ**

**МЕКЕН-ЖАЙЫ:
ТАРАЗ ҚАЛАСЫ
ШЫМКЕНТ КӨШЕСІ 22
ТЕЛ. 8-(7262)-31-60-81
8-(7262)-56-80-51
E MAIL: info_zmb@meteo.kz**